

Л. М. Івашко

к.е.н., доц.

ЗАСТОСУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ ТА МОДЕЛЕЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

У сьогоднішньому ринковому середовищі компанії більше, ніж будь-коли раніше, вимагають чітких стратегій діяльності, що виділяють конкурентні переваги, які будуть затребувані ринком, і описують механізми досягнення таких переваг. У процесі розвитку теорії стратегії різні дослідники пропонували різні підходи до побудови моделі стратегічного управління.

За А. Томпсоном і Дж. Стріклендом представимо п'ять компонентів, що визначають поняття стратегічного менеджменту і становлять основу створення і реалізації стратегії фірми: визначення сфери діяльності та формування стратегічних установок; постановка стратегічних цілей і завдань для їх досягнення; формування стратегії для досягнення намічених цілей і результатів діяльності виробництва; реалізація стратегічного плану; оцінка результатів діяльності і зміна стратегічного плану та / або методів його реалізації [1, с. 14].

Процес стратегічного управління, за О. Виханським та А. Наумовим, представлений динамічною сукупністю п'яти взаємопов'язаних управлінських процесів: аналіз середовища; визначення місії та цілей; вибір стратегії; виконання стратегії; оцінка і контроль виконання [2, с. 199].

У сучасній економіці математика виступає як необхідний інструмент, за допомогою якого підприємець може вибрати найкращий варіант дій з багатьох можливих. Поєднання економіки бізнесу з математичними розрахунками отримало назву економіко-математичних методів. До того ж для побудови математичної моделі розв'язання будь-якої економічної задачі існує свій математичний метод. Економіко-математичне моделювання у стратегічному управлінні полегшує процеси прийняття рішень на підприємстві.

Моделі управління підприємством можна розділити на моделі для забезпечення планування діяльності підприємства і моделі для забезпечення прийняття рішень щодо управління функціонуванням підприємства. Задачі планування полягають у визначенні плану випуску продукції, вибору номенклатури виробів, узгодження планових показників з ресурсами. При аналізі завдань функціонування підприємства вирішуються питання оптимізації витрат, визначення цін, розподілу прибутку, визначення джерел функціонування, прискорення збуту продукції тощо [2, с. 256].

Для моделювання діяльності підприємства можуть успішно застосовуватися такі методи, переваги та недоліки яких представлені у таблиці.

Таблиця 1

Переваги та недоліки методів моделювання діяльності підприємства

Метод	Основні переваги	Основні недоліки
Теорії ігор (за умови побудови функції переваг учасників, наприклад, підрозділів підприємства)	Можливість збору і обробки нечіткої та неповної інформації	Значна трудомісткість
Людино-машинних систем	Розподіл праці між комп'ютерною системою і фахівцем – всі обчислення виконуються комп'ютером, а всі вагомі рішення формуються фахівцем	Необхідність побудови розподілених систем підтримки прийняття рішень з подальшим постійним поновлення, інформаційні переваження
Штучного інтелекту	Висока ефективність роботи з високо динамічними стандартизованими ситуаціями	У нестабільних умовах, коли інформація є слабоформалізованою, цей методи не ефективний
Програмно-цільового планування	Висока точність результатів планування	При динамічному розвитку економіки виникає необхідність постійно оновлювати цілі
Стратегічного управління	Можливість ефективного планування діяльності підприємства на стратегічному рівні	Якісний метод, який не дозволяє деталізувати кількісні показники діяльності підприємства
Теорії організаційних структур	Висока ефективність в умовах повноти та своєчасності інформації	В умовах неповноти і неточності інформації виникають значні похибки, які можуть призвести до появи кризових явищ і їх поглиблення
Управління підприємством на основі аналізу економічної ефективності	Висока ефективність при добре формалізованих критеріях і в умовах повноти та чіткості інформації	В умовах неповної і нечіткої швидкозмінної інформації, наявності неформалізованих критеріїв, застосування цих методів не ефективне

Джерело: систематизовано автором

Разом з тим, на діяльність підприємства впливають і чинники зовнішнього середовища, які необхідно врахувати при моделюванні діяльності підприємства.

Зіставлення підходів зазначених та інших дослідників у сфері стратегічного менеджменту щодо визначення змістовної сторони стратегічного управління, дає можливість стверджувати, що складність і динамічна природа організацій ускладнюють розробку однієї специфічної моделі процесу стратегічного управління.

Список використаної літератури

1. Томпсон А. А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии : Учебник для вузов / Пер. с англ. под ред. Л. Г. Зайцева, М. И. Соколовой. Москва : Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. 576 с.
2. Виханский О. С., Наумов А. И. Менеджмент: учебник. Москва : Магистр : ИНФРА М, 2014. 576 с.